
247

Besluit van 17 juni 2008 tot wijziging van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer (implementatie richtlijn nr. 2007/51/EG)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 23 april 2008, nr. DJZ2008042467, Directie Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving;

Gelet op richtlijn nr. 2007/51/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 25 september 2007 tot wijziging van Richtlijn 76/769/EEG van de Raad wat betreft de beperking van het op de markt brengen van bepaalde kwikhoudende meettoestellen (PbEU 2007, L 257) en artikel 9.2.2.1 van de Wet milieubeheer;

De Raad van State gehoord (advies van 15 mei 2008, nr. W08.080147/IV);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 10 juni 2008, nr. BJZ2008050017, Directie Bestuurlijke en Juridische Zaken, Afdeling Wetgeving;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.1 wordt als volgt gewijzigd :

1. Onder vernummering van het derde lid tot vierde lid wordt een nieuw derde lid ingevoegd, luidende:

3. Het verbod geldt evenmin met betrekking tot een kwikhoudend meettoestel dat op 3 oktober 2007 ten minste 50 jaar oud was en bedoeld is voor verkoop aan het grote publiek.

2. Toegevoegd wordt een nieuw vijfde lid, luidende:

5. De uitzonderingen, genoemd in het tweede en derde lid, gelden niet voor kwikhoudende koortsthermometers.

B

In artikel 2.4 vervalt onderdeel p, onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel o door een punt.

ARTIKEL II

1. Artikel I, onderdeel A, treedt in werking met ingang van 3 april 2009.
2. Artikel I, onderdeel B, treedt in werking met ingang van 3 oktober 2009.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b van de Wet op de Raad van State, omdat het zonder meer instemmend luidt.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 17 juni 2008

Beatrix

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer

Uitgegeven de *derde* juli 2008

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Aanleiding

Dit besluit strekt tot wijziging van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer (hierna: het Besluit¹). Op 25 september 2007 is vastgesteld de Richtlijn 2007/51/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie tot wijziging van Richtlijn 76/769/EEG van de Raad wat betreft de beperking van het op de markt brengen van bepaalde kwikhoudende meettoestellen (PbEU 2007, L 257) (hierna: de Richtlijn). De inhoudelijke vereisten van de Richtlijn dienen uiterlijk op 3 oktober 2008 te zijn geïmplementeerd in nationale regelgeving en hiertoe is het Besluit in overeenstemming gebracht met de normen zoals deze in de Richtlijn zijn vastgelegd. De Richtlijn vereist toepassing van de bepalingen vanaf 3 april 2009. Daarom is die datum aangehouden als tijdstip van inwerkingtreding van het besluit. Alleen voor het verbod van kwikhoudende barometers geldt ingevolge de Richtlijn een andere datum: 3 oktober 2009.

De implementatie van de Richtlijn vereist het in overeenstemming brengen van de nationale regelgeving met de eisen van de Richtlijn. Het verbod in Nederland reikt op enkele onderdelen verder dan de eisen van de Richtlijn en hiertoe is het Besluit aangepast om strijdigheid te voorkomen.

2. Europese regelgeving

Het Besluit is door deze wijziging in overeenstemming gebracht met de voorgeschreven normen van de Richtlijn.

De Richtlijn ziet op een beperking voor het op de markt brengen van bepaalde kwikhoudende meettoestellen. De Richtlijn kent een tweedeling binnen het op de markt brengen naar afnemer. Enerzijds is er het op de markt brengen voor verkoop aan het grote publiek en anderzijds is er het op de markt brengen voor verkoop voor professioneel en industrieel gebruik. Wanneer de Richtlijn het op de markt brengen verbiedt zonder een nadere specificatie van welke doelgroep het meettoestel mag kopen, dan geldt het verbod voor de gehele markt: voor zowel verkoop aan het grote publiek als voor verkoop voor professioneel en industrieel gebruik.

Voor koortsthermometers en voor barometers minder dan vijftig jaar oud die kwik bevatten, schrijft de Richtlijn voor dat deze niet op de markt mogen worden gebracht. Voor andere meettoestellen die kwik bevatten eist de Richtlijn dat deze niet op de markt mogen worden gebracht voor verkoop aan het grote publiek. Een uitzondering wordt gemaakt voor meettoestellen die meer dan vijftig jaar oud zijn. Deze mogen wel op de markt worden gebracht en verkocht aan een ieder. Deze uitzondering geldt niet voor kwikhoudende koortsthermometers. Voor kwikhoudende koortsthermometers geldt evenmin de uitzondering op de verboden voor producten van honderd jaar of ouder.

3. Milieu

Het doel van de wijziging van het Besluit is om beperkingen voor het gebruik van kwik in meettoestellen op te leggen en zodoende, door te voorkomen dat aanzienlijke hoeveelheden kwik in de afvalstroom terechtkomen, bij te dragen aan een hoog niveau van bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid. Kwik en kwikverbindingen zijn zeer giftig voor de mens, voor ecosystemen en voor dieren en planten in

¹ Tot 1 juni 2008 is de citeertitel van het Besluit nog: Besluit kwikhoudende producten Wms 1998. Vanaf dat tijdstip geldt als gevolg van de intrekking van de Wet milieugevaarlijke stoffen en de zogenaamde «overhevelings-amvb» de nieuwe citeertitel. Zie Uitvoeringswet EG-verordening registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH) (Stb. 2007, 181 en 182).

de natuur. Kwik is een mondiaal, diffuus en chronisch probleem. Kwik is persistent en kan in het milieu worden omgezet in methyلكwik, de meest giftige vorm. De blootstelling aan methyلكwik vindt voornamelijk via de voeding plaats. Methyلكwik verzamelt en concentreert zich met name in de aquatische voedselketen, zodat vooral bevolkingsgroepen met een hoge consumptie van vis en schaal- en schelpdieren kwetsbaar zijn. Directe blootstelling aan kwik door inademing van damp en opname via de huid vormt eveneens een gezondheidsrisico.

De hoeveelheid die door de mens in het milieu wordt gebracht heeft tot een duidelijke stijging van de concentraties in het milieu geleid. De belangrijkste groep kwikproducten die nog niet onder het communautaire recht viel, was niet-elektrische en niet-elektronische meet- en regelapparatuur. Uit de beschikbare informatie blijkt dat 80–90% van al het kwik dat in de EU in meet- en regelapparatuur wordt gebruikt, terug te vinden is in medische thermometers (koortsthermometers) en andere thermometers voor huishoudelijk gebruik. Hoewel het gebruik van kwik terugloopt, blijven de gebruikte hoeveelheden aanzienlijk. Het Europese verbod ziet op kwikhoudende koortsthermometers, alsmede op het op de markt brengen van andere kwikhoudende meettoestellen bedoeld voor verkoop aan het grote publiek (b.v. manometers, barometers, sphygmomanometers, andere thermometers dan koortsthermometers).

Uit het oogpunt van risicobeheer is het wenselijk een onderscheid te maken tussen meettoestellen voor gebruik door consumenten en die voor professioneel gebruik in wetenschap en industrie. De professionele toepassingen zijn zeer gespecialiseerd. Het kwikgehalte per toestel kan weliswaar vrij hoog zijn, maar het aantal toestellen is vrij beperkt en deze apparatuur wordt normaliter gebruikt in systemen met beproefde controleprocedures inzake veiligheid op het werk en beheer van gevaarlijk afval. Deze gespecialiseerde meettoestellen voor professioneel gebruik in wetenschap en industrie worden niet gereguleerd door de Europese richtlijn, met uitzondering van koortsthermometers.

Het is uiterst moeilijk gebleken om gebruikte meettoestellen voor consumentengebruik buiten de afvalstroom te houden. Voor meettoestellen die door particuliere huishoudens worden gebruikt, zijn alternatieven tegen vergelijkbare prijzen voorhanden. Kwikbarometers komen vermoedelijk slechts sporadisch in het afval terecht; zij gaan meestal over van generatie op generatie.

4. Administratieve lasten, de gevolgen voor de bestuurlijke lasten en gevolgen voor de burger

Er wordt door deze wijziging geen toename van de administratieve lasten bewerkstelligd. De productie en import van een aantal kwikhoudende meettoestellen zal niet meer mogen plaatsvinden. Dit brengt enkel een verplichting met zich mee ten aanzien van de vrijgestelde oude meettoestellen van 50 jaar of ouder. Hiertoe zal moeten kunnen worden aangetoond dat deze producten inderdaad een dusdanige leeftijd hebben. Op verzoek van klanten of bij inspectie zal hiertoe een bewijs moeten kunnen worden overgelegd. Dit is reeds het geval voor kwikhoudende producten, waaronder meettoestellen, van 100 jaar of ouder en dit bewerkstelligt geen verandering in de administratieve lasten.

Er zullen geen aanvullende bestuurlijke lasten zijn door de wijziging van het Besluit. Voor de burger zijn er geen directe gevolgen naar aanleiding van deze wijziging.

5. Bedrijfs- en milieueffecten

5.1 Bedrijfseffecten

Het besluit zal voor een klein aantal bedrijven effecten hebben voor hun productieproces. In Nederland gold reeds een verbod op het vervaardigen en importeren van de meeste kwikhoudende producten en een verbod om deze voor handels- of productiedoeleinden voorhanden te hebben. Deze wijziging voorziet in een paar kleine wijzigingen op het gebied van meettoestellen die kwik bevatten. De verboden blijven onveranderd van kracht.

Een paar bedrijven in Nederland houden zich bezig met de vervaardiging van kwikhoudende barometers. Deze productie valt vanaf 3 oktober 2009 onder de reikwijdte van het verbod en zal op dat moment moeten zijn stopgezet. Voor barometers zijn er echter kwikvrije alternatieven, de meeste producenten van barometers vervaardigen deze. De overige kwikhoudende meettoestellen vielen reeds onder het Nederlandse verbod op het produceren en importeren van kwikhoudende producten en worden niet meer in Nederland vervaardigd.

Voor importeurs van meettoestellen treedt een lichte verzwaring van de verboden op aangezien er geen kwikhoudende barometers meer zullen mogen worden ingevoerd vanaf 3 oktober 2009. Echter de verruiming van de uitzondering voor producten die ouder dan 100 jaar zijn door de toevoeging dat voor meettoestellen de uitzondering reeds geldt wanneer zij ouder dan 50 jaar zijn, zal voor importeurs een verruiming van de toegestane activiteiten opleveren. De normen aangaande kwikhoudende meettoestellen gelden in alle lidstaten van de Europese Unie.

5.2 Milieueffecten

Als gevolg van het feit dat de wijziging van de regelgeving slechts op een beperkt aantal punten een concrete verandering met zich mee brengt, beperken de gevolgen voor het milieu zich ook hiertoe. Het belangrijkste verschilpunt is dat kwikhoudende barometers vanaf 3 oktober 2009 niet meer op de markt mogen worden gebracht. Al in 1998 was bekend dat er op termijn een verbod zou worden gesteld op het op de markt brengen van deze barometers en die termijn is in 2005 verlengd tot het moment waarop EU regelgeving dienaangaande van kracht zou worden. Omdat het verbod al zo'n lange tijd was aangekondigd, mag verwacht worden dat er bij producenten of eventuele tussenhandel geen voorraad nieuwe kwikhoudende barometers meer aanwezig zal zijn, die in het afvalstoffenstadium terechtkomt. De herziening van het Besluit kan er wel toe leiden dat er meer aandacht komt voor «vergeten» kwikhoudende producten in huishoudens en bedrijven. Met als gevolg dat men zich dan van deze producten wil ontdoen. Er zijn in Nederland goede en milieuverantwoorde inzamelsystemen, via de kga- en kca-depots, om het kwikhoudend afval in te zamelen. Tevens zijn er diverse bedrijven die deze afvalstoffen milieuhygiënisch verantwoord kunnen beheren.

6. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

De handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van het Besluit blijft onveranderd. De nieuwe vrijstelling voor kwikhoudende meettoestellen van vijftig jaar of ouder, is vergelijkbaar met de reeds bestaande uitzondering voor kwikhoudende producten van honderd jaar of ouder. De uitbreiding van de verboden naar kwikhoudende barometers behoeft geen andere wijze van handhaving en zal de uitvoerbaarheid van het Besluit niet hinderen.

7. Implementatietabel voor Richtlijn 2007/51/EG

Artikel/onderdeel van Richtlijn 2007/51/EG	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 1 (wijziging bijlage I van RL 76/769)	Geen implementatie nodig	Inhoudelijke normen in bijlage
Artikel 2, lid 1, alinea 1 (implementatietermijn)	Artikel II van het besluit tot wijziging van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer	
Artikel 2, lid 1, alinea 2 (toepassingstermijn)	Artikel II van het besluit tot wijziging van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer	
Artikel 2, lid 1, alinea 3 (verwijzing naar deze richtlijn)	Aanhef van het besluit tot wijziging van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer	
Artikel 2, lid 2 (bepalingen van intern recht)	Geen implementatie nodig	
Artikel 3 (inwerkingtredingstermijn)	Geen implementatie nodig	
Artikel 4 (adressaten)	Geen implementatie nodig	
Bijlage, onder 1) a) (koortsthermometers)	Wijziging artikel 2.1, vijfde lid (nieuw), van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer (artikel I, onder A, onder 2)	Artikel 2.1, eerste lid, van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer verbiedt reeds het op de markt brengen van kwikhoudende koortsthermometers.
Bijlage, onder 1) b) (andere meettoestellen)	Wijziging artikel 2.4 van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer (artikel I, onder B)	Andere kwikhoudende meettoestellen zijn reeds verboden onder artikel 2.1, eerste lid, van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer
Bijlage, onder 2) a) (meettoestellen ouder dan 50 jaar)	Wijziging artikel 2.1, derde lid, van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer (artikel I, onder A, onder 2)	
Bijlage, onder 2) b) (barometers tot *) (*twee jaar na dato van inwerkingtreding richtlijn)	Wijziging artikel 2.4, onderdeel p, van het Besluit kwikhoudende producten milieubeheer (artikel II, tweede lid)	
Bijlage, onder 3) (evaluatie EC beschikbaarheid alternatieven)	Geen implementatie nodig	

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

A

Onderdeel 1 introduceert een nieuwe vrijstelling specifiek voor bepaalde kwikhoudende meettoestellen. Naast de uitzondering voor honderd jaar oude kwikhoudende producten, die al in het Besluit was opgenomen, geldt voortaan voor kwikhoudende meettoestellen dat zij wel mogen worden ingevoerd of voor handelsdoeleinden voorhanden mogen zijn als zij minimaal vijftig jaar oud zijn. De importeur of handelaar zal moeten kunnen aantonen dat het meettoestel minimaal vijftig jaar oud is.

In onderdeel 2 is geregeld dat de uitzonderingen voor kwikhoudende meettoestellen (minimaal vijftig jaar oud) en voor kwikhoudende producten (minimaal honderd jaar oud), uitdrukkelijk niet gelden voor kwikhoudende koortsthermometers.

B

Deze wijziging is toegelicht in het algemeen deel van de nota van toelichting, onder 2.

Artikel II

De bepalingen van de Richtlijn dienen ingevolge artikel 2, eerste lid, vanaf 3 april 2009 te worden toegepast. In de bijlage bij de Richtlijn is bepaald dat het verbod om kwikhoudende barometers op de markt te brengen eerst geldt met ingang van 3 oktober 2009. Deze beide inwerkingtredingsdata zijn in dit artikel opgenomen.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer